

Musikens värld | The World of Music

Vikskärmen *Ur Haydns "Skapelsen"* (1945) visar hur musiken får direkt bildlig form hos Anna Casparsson, där Haydns oratorium översätts till en fri, poetisk tolkning av världens tillblivelse. Musiken var hennes första språk och livslånga kompass. Hennes mamma, Charlotta (Lotten) Lindblad (1829–1912), var en av sin tids främsta svenska pianister och ledamot av Musikaliska akademien, och i hemmet där Casparsson växte upp ljöd pianot ständigt. Casparsson var själv tidigt verksam som pianolärare – rytm, frasering och harmonik utgjorde en självklar del i hennes liv. Samma musikalitet följde med in i broderiet. Flera av textelementen i Casparssons verk har en nästan notliknande struktur, med upprepning, variation och kontrast. På vissa av hennes flygeltäcken möts musik och bild rent bokstavligt. Broderade lyror, svanar och versrader ur Schillers "Sång till glädjen", blir till en spegling av hennes djupa relation till musiken – både som tröst och drivkraft.

In Anna Casparsson's work, the folding screen *From Haydn's "The Creation"* (1945) demonstrates how music can take on a direct visual form. Here Haydn's oratorio is translated into a free, poetic interpretation of the creation of the world. Music was her first language and lifelong compass. Her mother, Charlotta (Lotten) Lindblad (1829–1912), was one of the foremost Swedish pianists of her time and was a committee member of the Royal Swedish Academy of Music. In the home where Casparsson grew up, the piano was constantly heard. Casparsson herself was active as a piano teacher from an early age, whereby rhythm, phrasing, and harmony formed a natural part of her life. This same musicality is carried over into her embroidery. Several of the textual elements in Casparsson's works have an almost notational structure, incorporating repetition, variation, and contrast. On some of her piano covers, music and image meet quite literally. Embroidered lyres, swans, and lines from Schiller's "Ode to Joy" reflect her deep relationship with music as both a source of comfort and a creative inspiration.

Sagornas kraft | The Power of Fairy Tales

I Casparssons bildvärld flyter myt samman med fantasi. Sagan blir en port in i ett fördjupat känsloliv, där vardagens konturer löses upp. Hennes verk hämtar näring ur 1800-talets litteratur – från Zacharias Topelius, H. C. Andersen och Edouard Laboulaye – vars berättelser förenar livets prövningar med kärlek, mod och frihetslängtan. Här möts moral och romantik, realism och allegori, och genom tidslagren återkommer motiv som prinsessor, drakar, skogar och slott. Vid sidan av sagostoffet framträder också scener ur Bibeln, bland andra David och Goliat, Edens lustgård och Babels torn – där frågor om makt, skuld och sårbarhet broderas fram. De klassiska berättelserna gav Casparsson en rik formvärld att arbeta med: förskjutna perspektiv, staplade bildplan och symbolbärande figurer. Resultatet är broderier som liknar långsamma, textila sagoböcker – öppna för tolkning, skimrande av både ljus och dunkel.

In Casparsson's visual world, myth and fantasy converge. The fairy tale becomes a gateway into a deeper emotional life, where the contours of everyday life dissolve. Her work draws inspiration from 19th-century literature. In particular the works of Zacharias Topelius, H. C. Andersen and Edouard Laboulaye, whose stories combine life's trials with love, courage and a longing for freedom. Here, morality and romance, realism and allegory meet, and motifs such as princesses, dragons, forests, and castles recur throughout the layers of time. Alongside the fairy tale material, scenes from the Bible also emerge, such as David and Goliath, the Garden of Eden and the Tower of Babel, where questions of power, guilt and vulnerability are explored. These classic stories provided Casparsson with a rich visual world to work with, incorporating shifted perspectives, layered image planes and symbolic figures. The result is embroidery that resembles slow-moving textile storybooks, open to interpretation and shimmering with both light and shadow.

Livet på Villa Snäckan | Life at Villa Snäckan

Runt sekelskiftet 1900, i en tid präglad av industrialisering och nya tankar om kvinnans roll, blev hemmet för den bildade borgerligheten en frizon där estetik, politik och socialt liv flöt samman. Salongerna fick en särskild betydelse för kvinnor, som ännu saknade full tillgång till det offentliga rummet. Här samlades man inte bara kring konst och musik, utan kunde också diskutera samhällsfrågor och jämställdhet. Under första hälften av 1900-talet utvecklades Saltsjöbaden till en livaktig kulturell miljö. Villa Snäckan var mer än Anna Casparssons hem – det var en mötesplats för tidens kreativa kretsar. Atmosfären var informell och generös: en plats där idéer kunde få gro och provas. Bland gästerna fanns konstnärer som Anders Zorn och Siri Derkert, liksom musiker – däribland violinisten Olga Neruda. I denna miljö tog Casparssons konst form. Vikskärmar, draperier, kuddar, dukar och väskor ingick i en helhet där det estetiska och det levda var ouplösligt sammanflätade.

Around the turn of the twentieth century, at a time marked by industrialisation and new ideas about the role of women, the homes of the educated middle classes became a sanctuary where aesthetics, politics, and social life converged. Salons held particular significance for women, who did not yet have full access to the public sphere. Here, gatherings were not only centred on art and music, but also provided a space to discuss social issues and equality. During the first half of the 20th century, Saltsjöbaden developed into a vibrant cultural hub. Villa Snäckan was more than Anna Casparsson's home, it was a meeting place for the creative circles of the time. The atmosphere was informal and generous; a place where ideas could take root and be tested. Among the visitors were artists such as Anders Zorn and Siri Derkert, as well as musicians, including the violinist Olga Neruda. It was in this environment that Casparsson's art took shape. Screen panels, drapes, cushions, tablecloths, and bags formed a unified whole in which aesthetics and lived experience were inextricably intertwined.

Ett sent porträtt | A Late Portrait

Peter Weiss med/with Staffan Lamm

Anna Casparsson, 1960

Digital video, sv/v, ljud/Digital video, b/w, sound
13 min

Kameran sveper genom rummen i Anna Casparssons originella hemmiljö, förbi kristallkronan, monsteran och de många skulpturerna, och vidare över målningarna som bildar ett lapptäcke över väggarnas ytor. Här skymtar ett tidigt verk av Ernst Josephson, med en ovanlig, snäckformad ram som sägs ha gett Villa Snäckan dess namn. Närbilder fångar glimmande detaljer i Casparssons broderier och snart träder hon själv fram vid flygeln. Hennes fingrar rör sig över pianotangenterna, vant och trevande på samma gång. Genom inklipp ur familjealbumet vidgas bilden av hennes liv och omgivning, och hennes egen röst hörs genom en inspelning av en radiointervju från 1948, gjord av journalisten Karl Axel Arvidsson. Videoporträttet spelas in när Casparsson är 99 år. Det var tänkt att inspelningarna skulle fortsätta, men kort efter det första besöket gick hon ur tiden.

The camera sweeps through the rooms of Anna Casparsson's unique home, passing the crystal chandelier, the monstera plant, sculptures, and the patchwork of paintings that adorn the walls. Here, an early work by Ernst Josephson comes into view, set within an unusual shell-shaped frame, which is said to have given Villa Snäckan its name. Close-ups capture the shimmering details of Casparsson's embroidery, and soon she herself appears at the grand piano. Her fingers move across the piano keys, both deftly and tentatively at the same time. Through clips from the family album, the portrait expands to include her life and surroundings, while her own voice is heard through a recording of a radio interview from 1948, conducted by the journalist Karl Axel Arvidsson. The video portrait was filmed when Casparsson was 99 years old. The plan was for the recordings to continue, but shortly after the first visit, she passed away.

Tidens spår | Traces of Time

Casparssons verk bär spår av tidens påverkan. Textilierna, i vissa fall uppåt hundra år gamla, har långsamt förändrats i mötet med ljus, luft och beröring, och på några av dukarna syns bruksspår i form av märken efter glas. Bara i sömmar och på baksidor kan man ana färgernas ursprungliga intensitet. Många av verken betraktas nu för första gången ur ett musealt perspektiv, vilket innebär nya, långsiktiga förhållningssätt till deras bevarande i samarbete med specialister inom textilkonservering. Varje verk har krävt individuella överväganden, från mer omfattande åtgärder till enbart de mest nödvändiga insatserna. Den tunga dekoren tynger ner de redan sköra tygerna och därför behöver verken fästas på textila bakstycken eller få avlastning av sluttande skivor. Även de minsta detaljerna kräver omsorg: sköra spetspartier har stabiliserats genom att kapslas in med tunn tyll och vissa av pärlbroderiernas svaga trådar har ersatts för att förhindra att pärlorna rasslar i väg.

Casparsson's works bear the marks of the passage of time. The textiles, some of which are over a hundred years old, have gradually changed due to exposure to light, air, and touch. On some of the canvases, signs of wear are visible in the form of marks left by glass. Only on the reverse sides and in the seams can one glimpse the original intensity of the colours. Many of the works are now being viewed from a museum perspective for the very first time, which requires new, long-term approaches to conservation in collaboration with specialists in textile conservation. Each work has required individual consideration, ranging from more extensive measures to only the most necessary interventions. The heavy decoration weighs down the already fragile fabrics, and therefore the works need to be mounted on textile backings or supported by sloping panels. Even the smallest details require careful attention: fragile lace sections have been stabilised by encasing them in fine tulle, and some of the weak threads in the beadwork have been replaced to prevent the beads from falling off.